

Смесено обучение на студенти – бъдещи учители по физическо възпитание и спорт

Антоанета Момчилова

Mixed training of physical education and sports students

Antoaneta Momchilova

Abstract:

Blended Learning is a relatively new system of education in Bulgaria. It is an educational approach or a type of technological learning system, where the learning is with the participation of a teacher and students (face-to-face) and online learning.

Over time, the mixed form of education became established as absolutely necessary and functional. It is extremely suitable for working students, for those who have a postgraduate specialization to acquire the professional qualification "Physical Education and Sports Teacher". A certain part of the subjects included in the curriculum are mastered through traditional teaching methods, and another part through online technologies. The study schedule is tailored to the students' employment and combines lectures, seminars and practical work. This system of training allows students to organize their time in the most suitable way for them, which makes it very attractive because they can work while studying.

Keywords: mixed form of learning, physical education and sports teacher, communication, learning outcomes

For contacts: Professor DSc Antoaneta Momchilova of Ruse, aim@uni-ruse.bg

ВЪВЕДЕНИЕ

В световен мащаб все повече университети, насочват усилията си по посока модификация на обучението на студентите чрез дистанционно обучение. Смесената форма на редовно и задочно дистанционно обучение е сравнително нова система на обучение в България, но с времето се налага, като абсолютно необходима и функционална. Прилага се в съответствие с Наредбата за държавните изисквания за дистанционно обучение във висшите училища от 2021 година. Подходяща е за задочно обучение на студенти със следдипломна специализация за придобиване на професионална квалификация „Учител по физическо възпитание и спорт“. Осигурява бърз достъп до необходимата информация и съответно добра обратна връзка от страна на преподавателя. Това води до ефикасна комуникация студент - преподавател, като предпоставка за постигане на добри учебни резултати.

Притежава следните **основни характеристики:**

1. Обучението отчасти се осъществява *онлайн* с елементи на контрол от преподавателя (време, място, темп, методи, похвати, стил), който провежда лекциите по дисциплина Теория и методика на физическото възпитание и спорта по учебна програма. Във виртуалната класна стая присъстват студентите и преподавателя в едно и също време, въпреки че се намират на различни места.

2. Обучението по дисциплината отчасти се провежда *присъствено* под контрола на преподавателя. Той ръководи и подпомага процеса на практическото обучение, в който студентите прилагат на живо усвоените знания от синхронното онлайн обучение в реална учебна среда.

За провеждане на смесеното обучение *преподавателят трябва да притежава определени умения*, да използва различни методи, техники, но най-важното остава неговия подход към студентите, а именно: да създава доверие в групата; да поощрява обучаемите към поемане на отговорности, изразяване на мнение, отворено споделяне и участие; да създава среда за работа и други (Смрикаров, А., Хр. Белоев, 2018).

ИЗЛОЖЕНИЕ

Основна причина да се прилага смесената форма на обучение за специализантите бъдещи учители по физическо възпитание и спорт е наличието на **повече предимства** (Beloev, H., A. Smrikarov, 2018).

Ето и някои от тях:

- В електронна среда могат да бъдат интегрирани ресурси в различни цифрови формати (например мултимедийни презентации, видеоклипове на уроци, електронни учебници, научни статии, онлайн бази данни и други). Съдържанието на лекцията може да бъде адаптирано към нуждите на обучаемите. Съвременните технологии предлагат индивидуализиран подход по отношение на методите на преподаване, дейностите и оценяването;

- Предимство е и възможността за отдалечен достъп до всички онлайн лекции, проведени чрез софтуер за видеоконференции, като Virtual Classroom (MS Teams, Zoom, BigBlueButton и др.)

- Знанията придобити от лекционното обучение и усвоените умения от практическото присъствено обучение за методиката на провеждане на уроци, могат да се прилагат от студентите по време на курса в реална учебна среда;

- Общуването е двустранно (между студентите, между преподавател и студенти) и позволява използването на диференциран подход, проблемност в обучението, самостоятелна работа в екип;

- Стимулира се познавателната активност и творческото мислене;

- Позволява да се съчетаят утвърдените методи на традиционното обучение, с богатите възможности на съвременните технологии, което прави обучението по-гъвкаво, по-евтино и спестява време за пътуване и разходи за командировки;

- Повишава мотивацията и ангажираността на студентите към учебния процес;

- Смесената форма на обучение за студенти, често наричана интегрирана, съчетава стила на обучение на преподавателя и новаторските техники, прилагани при организацията и провеждането на учебния процес. Това осигурява възможност за ефективно преподаване на специализирани, методически знания и практически умения на бъдещите спортни педагози.

Кои са основните **фактори** за успешно прилагане на смесеното обучение за съвременна подготовка на учители по физическо възпитание и спорт ?

Първи фактор - *организация на обучението*. Включва: нови начини (обърната класна стая) и стилове на преподаване; разнообразие на методи и средства; времево разпределение на учебните дейности и други (Лазарова С. 2016, 2019);

Втори фактор. *Качество на виртуалната среда*. Съвременната технология е катализатор за ефективно обучение;

Трети фактор. *Степен на готовност* на студенти и преподаватели за работа във виртуална среда.

Смесеното обучение по съответната дисциплина се основава на *три ключови подхода*:

- Дигитално обучение, което включва видео-аудио лекционно съдържание и други богати на мултимедия помощни материали;

- Присъствено обучение във физкултурен салон, водено от специалист преподавател „лице в лице“, с използване на технически ресурси за онагледяване;

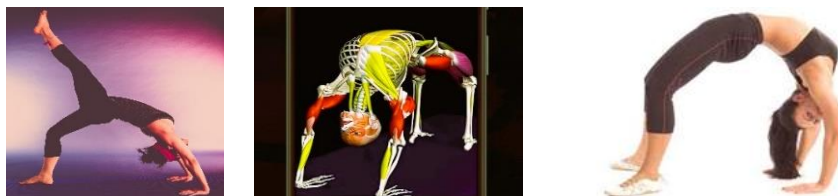
- Структурирано време за самообучение (въз основа на лекциите, семинарните упражнения, материалите за електронно обучение и практическото присъствено обучение).

Преподавателят трябва да представи учебния материал по дисциплината интересно, да използва хумор, за да запази интереса на студентите, да задава въпроси, да използва аналогии и демонстрации на видеофилми.

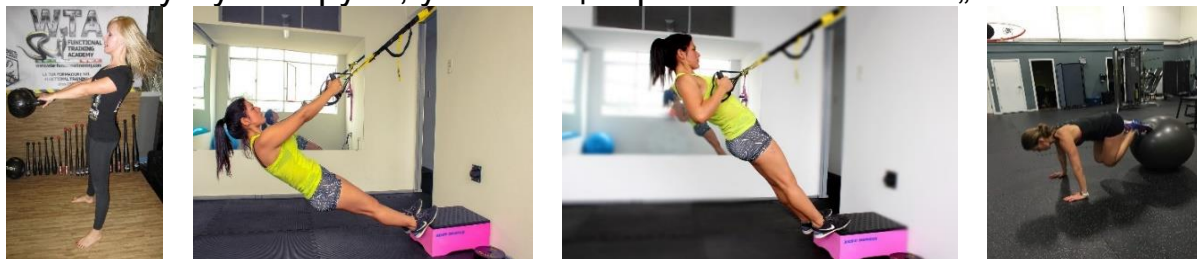
Смесеното обучение е подходящо за всички етапи на съвременната професионална педагогическа подготовка на бъдещите спортни педагози:

I. Първият етап (теоретична и практическа методическа подготовка).

Теоретичната подготовка се организира и провежда онлайн, под формата на електронно синхронно обучение. Развиват се конструктивните, организаторските, гностичните, перцептивните и други способности на обучаемите. Представянето на информационна презентация за лекциите и семинарните упражнения с програмата PowerPoint, има методическата стойност по отношение нагледност, яснота и точност. Тя е удобна за използване на видео и интернет ресурси, демонстрация на електронни инструменти за визуализация за уроци за всяка област и за изследователска работа. Преподавателят може да включи в процеса на обучение 3D интерфейсни модули, холограми и виртуални реалности и да концентрира вниманието на студентите в по-голяма степен, в сравнение с традиционното обучение. За изучаваните видове спорт се използват специализирани платформи за преподаване на техниката и тактиката на игрите, например Tracking Systems. Да не забравяме и мобилните приложения за физическа активност, които са полезни и бързо достъпни, например Grand View Research, 2017. За онагледяване на техниката на изпълнение на физическите упражнения се използват още: схеми, диаграми, фотуси, видеоклипове, свързани с разглежданите теми, Например при изучаване на опорно-двигателния апарат на човека са подходящи фотуси и видеоклипове за разположението и участието на отделните мускулни групи при изпълнение на двигателни действия, сн. 1., 2.

Сн. 1. Статична демонстрация - мускулни групи, участващи при изпълнение на „Мост“.

Сн. 2. Видеоклип за динамична демонстрация на физически упражнения

С *практическата* методико-педагогическа подготовка на живо (лице в лице) се изграждат професионални качества и компетенции. Използването на мултимедийните образователни ресурси тук е дозирано и точно определено в рамките на учебните часове и за постигане на конкретна цел, схема 1.

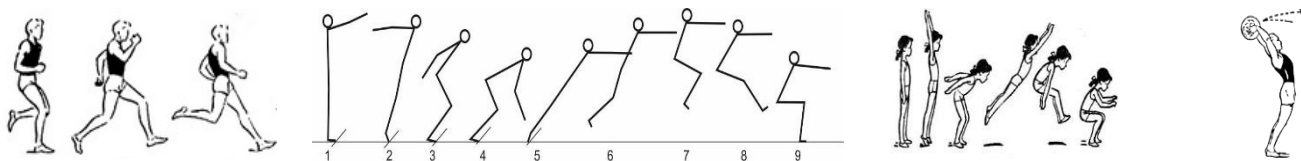

Схема 1. Статична демонстрация на приложни упражнения

II. Вторият етап - педагогическо присъствено наблюдение (хоспитиране) на открити форми на работа в базови училища, провеждани от професионалисти спортни педагози. Те представят разнообразни средства и методи за реализиране на учебното съдържание на уроци, проявяват компетенции и педагогическо майсторство. *Онагледяват* не само с непосредствена демонстрация (на живо) двигателните задачи, но и с *видеоклипове*, които предоставят възможност за забавяне скоростта на изпълнение и многократно повторение на по-сложни упражнения, за да се формира правилна зрително-двигателна представа за начин на изпълнение. За малките ученици се използват видеоклипове от серията Exercise for Kids. Народните хора се изпълняват с *подходящ музикален съпровод* и други. Всичко това мотивира студентите за проява на качества като концентрираност, организираност, стремеж за постигане на добра лично - техническа подготовка, сн. 3.

Сн. 3. Видеоклип за изпълнение на физически упражнения за загряване

III. Трети етап - текуща педагогическа практика

Има за цел адаптиране на студентите към реалната професионална дейност, чрез самостоятелна работа на живо. Те осъществяват образователно-възпитателен процес, онагледяват го освен с непосредствена демонстрация, но и с видеоклипове за изучаваните видове спорт и други. В предварително разработения план-коспект по определената тема, всеки студент описва съдържанието на урока и в коя част, какви съвременни технически средства ще използва. В анализа и оценката на проведения урок се отчита прилагането им по определени критерии, сн. 4

Сн. 4. Видеоклип за уроци по гимнастика и спортни игри

По време на своето обучение в трите етапа обучаемите формират умения за прилагане на съвременни форми и педагогически технологии за онагледяване на учебния процес.

IV. Четвърти етап - стажантска практика в базови училища. Включва самостоятелно провеждане на уроци по ФВС от студентите в училище. Придобиват се компетенции, за широко използване на съвременни технически средства в практиката, умения за конструктивен анализ и решаване на методически проблеми в работна обстановка.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Смесеното обучение, съобразено със съвременните тенденции за обновяване на образователния процес, помага за методическата подготовка на студентите, за създаване на оптимални условия за самостоятелната им изява като спортни педагози. Трябва да се прилага творчески, да се отчитат конкретните условия, наличната материална база. Важно е да се разработят интерактивни, мултимедийни, интернет-свързани презентации на лекциите, които да се

публикуват в мултимедийни учебни пособия, да се използват облачните технологии.

ЛИТЕРАТУРА

1. Лазарова С., Фактори за успешно прилагане на смесено обучение в съвременния университет, уебпроект № 582874-ерр-1-2016-2-bg-еррка3-bologna, финансиран по програма „Еразъм“ на ЕК.

2. Смрикаров, А., Хр. Белоев, Наръчник по иновационни образователни технологии. Русе, Академично издателство „Русенски университет“, 2018.